

فتح قله استعدادها

گفت و گو با آقای داود نوده‌ئی
روان‌شناس و مشاور

ورق بزئید

فتح قله استعدادها

نوجوانی، دوران طلایی کشف استعدادها، برنامه‌ریزی درست برای قرارگرفتن درجاده موفقیت و دوری از تنبلی است. همین ویژگی باعث شد تا با آقای داود نوده‌ئی، روان‌شناس و مشاور به گفت‌وگو بنشینم.

وقتی از استعداد هایمان صحبت می کنیم

منظورمان چیست؟

استعداد، آمادگی‌هایی است که به صورت بالقوه در افراد وجود دارد و نیازمند فراهم آوردن زمینه مساعدی برای بروز آن هستیم. استعداد، به صورت ذاتی در وجود ما قرار دارد. مثلاً، دانه سیب استعداد تبدیل شدن به درخت میوه و محصول دادن را دارد. اگر از دوران کودکی و نوجوانی استعداد های خود را شناخته و برای پرورش آن‌ها زمینه های لازم را فراهم کنیم، می توانیم از نتایج آن در همه زندگی بهره بگیریم.

چگونه می‌توان این استعدادها را کشف و استخراج کرد؟

یک‌سری از این توانایی‌ها در عموم مردم وجود دارد و از آن‌ها باید به‌عنوان مواهب فطری یاد کنیم. این توانایی شامل زیبایی‌جویی، خداجویی، عشق، خلاقیت، ابداع و نوآوری، دانایی و نیکویی و ... است. کشف و عدم انحراف این استعدادها به ما کمک می‌کند تا از راه درست منحرف نشده و در مسیر کمال حرکت کنیم. برخی از استعدادها هم خاص بوده و در بعضی از افراد این استعدادها پررنگ‌تر و در برخی دیگر کم‌رنگ‌تر است؛ مثل توانایی انجام کارهای هنری، علمی، فنی، ورزشی و ... این استعدادها در برخی از افراد پررنگ و در برخی از افراد کم‌رنگ‌تر است.

آیا فرد بی استعداد هم وجود دارد؟

به هیچ وجه، استعداد در وجود همه انسان‌ها قرار دارد. مهم آن است که ما استعدادهای خود را درست و به موقع شناسایی کنیم؛ حتی نباید توجه کنیم که این استعدادهای تا چه میزان مورد توجه و اقبال جامعه است، بلکه باید تلاش کنیم این نعمتی را که خدا در وجود ما نهاده، کشف و آن را شکوفا کنیم. واقعیت این است که هدایت آینده اجتماعی و شغلی باید بر اساس استعداد و توانایی افراد باشد. به همین دلیل نوجوانان باید درباره علایق و استعدادهایش با پدر و مادر و اعضای خانواده گفت‌وگو کنند.

استعدادها را چگونه باید شناسایی کنیم؟

استعدادها نشانه‌هایی در وجودتان دارند که به شما در شناسایی‌شان کمک می‌کنند. نشانه‌هایی مثل علاقه‌مندی و یا اشتیاقی که در هنگام انجام آن فعالیت داریم، هیچ‌یک نباید مورد بی‌اعتنایی قرار گیرد.

چه کسانی در کشف استعدادها بیشترین نقش را دارند؟

اولین فردی که می‌تواند به کشف این استعدادها در درون یک نوجوان کمک کند، خود اوست. رهبر انقلاب هم بر این موضوع تأکید کرده‌اند. نوجوان باید به علایق و نشانه‌هایی که در زندگی‌ش وجود دارد بها دهد. باید دریابد که چه کارهایی را می‌تواند به خوبی انجام دهد.

همچنین اگر نوجوان متوجه شد کاری که انجام می‌دهد مورد توجه و شگفتی دیگران است، می‌تواند نشانه‌ای برای وجود استعداد باشد. اگر نوجوان به این رغبت‌ها و علایق توجه نکند طبعاً نمی‌تواند به پیام‌هایی که از سوی دیگران به‌عنوان تحسین و تشویق او داده می‌شود توجه کند. بنابراین، خود ما اولین و مهم‌ترین کسی هستیم که می‌توانیم در مسیر کشف استعدادهای و شناخت گنجینه‌های وجودمان حرکت کنیم. در کنار آن بهره‌مندی از راهنمایی پدر و مادر، دوستان و معلمان می‌توانند ما را در این مسیر هدایت کنند. گاهی والدین بسیاری از نشانه‌ها را زودتر از فرزندشان شناسایی می‌کنند. بنابراین، آن‌ها نیز نقش مهمی برای کشف آن معدن گنج دارند.

تنبلی چه موانعی در مسیر کشف استعدادها به وجود می‌آورد؟

وقتی از توانایی‌ها و استعدادهای خود استفاده نکنیم و با تنبلی به آن بی‌توجهی کنیم طبعاً از بسیاری از منافع آن محروم خواهیم شد. بسیاری از افرادی که در نوجوانی نتوانستند استعدادهای خود را کشف کنند و حتی رغبتی به شکوفایی آن‌ها نشان ندادند در آینده زندگی‌شان دچار مشکل می‌شوند.

نوجوان، بسیار مستعد است. بنابراین، کافی است فقط شب امتحان درس بخواند و بالاترین نمره‌ها را بیاورد. شاید از سمت نزدیکانش هم مورد تشویق قرار بگیرد که شب امتحان درس می‌خواند و نمره خوب هم می‌گیرد.

این مسئله شاید باعث شود او انگیزه لازم را برای تلاش بیشتر از دست بدهد و به همین توانایی ابتدایی خود بسنده کند؛ درحالی‌که او می‌تواند با تلاش بیشتر، موفقیت‌های بزرگ‌تری کسب کند و در کنار این توانایی‌ها، استعدادهای بیشتری را در وجود خود کشف کند. مثلاً، به فعالیت‌های غیردرسی هم بپردازد و هر هفته یک کتاب غیردرسی را مطالعه کند. بسنده کردن به همان استعدادهای ابتدایی زمینه را برای تنبلی فراهم آورده و فعالیت نوجوانان را در حد رفع تکلیف باقی نگه می‌دارد.

به نظر من، برای دوری از تنبلی و اهمال کاری، نباید از استعدادهای خود چشم‌پوشی کنیم؛ چرا؟ چون باید به این باور برسیم که در برابر موهبتی که خدا در ما به ودیعه گذاشته، مسئولیم و باید برای کشف، پرورش و شکوفایی آن تلاش کنیم. گذشته از این، در چنین نگرشی حتماً باور می‌کنیم که خدا ما را در رسیدن به اهدافمان کمک می‌کند و در نتیجه توکل پیشه می‌کنیم.

